Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1.-

Slovenski dom

Štev. 257. V Ljubljani, sobota 12. novembra 1938. Leto III

Češka in slovaška javnost zahteva obračuna s krivci narodnega poraza, kakor priča senzacionalen govor senatorja Matoušeka:

Odkritja o krivdi dr. Beneša pri žalostni usodi češkoslovaške države

Praga, 12. novembra. o. V češki in slovaški javnosti se kaže vedno večje razburjenje proti bivšemu predsedniku republike dr. Benešu in proti politiki, s katero je češkoslovaško državo pripeljal do poloma v septembru. Na dan prihajajo razni dokazi in listine o tem. Obračunavanje češke in slovaške javnosti z bivšim predsednikom je sprožila zadeva generala Gayda, voditelja češke fašistične stranke, ki je prišel ob svojo vojaško službo in bil obsojen po narejenih brzojavkah med sovjetskim zunanjim ministrstvom in med češkoslovaškim zunanjim ministrstvom, katero je tedaj vodil dr. Beneš. General Gayda je po odkritjih zadnjih dni vložil prošnjo za obnovitev svojega procesa.

Danes bodo generala Gayda zaslišale policijske oblasti zaradi obnovitve procesa.

Včeraj je »Slovenski Hlas« objavil v izvlečku senzacionalno odkritje, govor češkega senatorja Matouška v parlamentarnem odboru. Senator je v svojem govoru poudarjal, da je vsega kriv dr. Beneš. Objava tega govora je bila v Pragi prepovedana, da se ne bi kršil javni mir. Na Slovaškem pa, kjer ni cenzure, je govor lahko izšel. Senator Matoušek obtožuje in zamerja dr. Benešu:

1. Da je odklonil svoje potovanje v Rim, kamor ga je povabil Mussolini na priporočilo tedanjega češkoslovaškega poslanika v Rimu Chvalkovskega, sedanjega češkega zunanjega ministra. O tem pravi, da dr. Beneš sploh ni nikogar obvestil, ker je vedno vladal kot samodržec.

2. Dr. Beneš ni nikogar obvestil o nemškem predlogu za sklenitev nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Češkoslovaško.

3. Dr. Beneš je izjavil sedanjemu francoskemu zunanjemu ministru Bonnetu, da je najprej treba odstraniti Mussolinija. Po indiskretnosti je za to zvedel Mussolini sam, ter je zato čisto naravno, da je zasovražil do skrajnosti ČSR.

4. Dr. Beneš je imel telefonski razgovor s češkoslovaškim poslanikom v Londonu Janom Masarykom, v katerem je [illegible]erjal Chamberlaina, Hitlerja in druge.

Te razgovore so v Nemčiji posneli na gramofonske plošče.

5. Sovjetski odpravnik poslov je dr. Benešu jasno izjavil, da sovjetska Rusija ne bo podpirala ČSR. Dr. Beneš je vseeno držal javnost v mnenju, da stoji za ČSR Rusija z vso svojo močjo.

Od 18 točk te obtožbe senatorja Matouška je »Slovenski Hlas« do zdaj prinesel samo prvih pet. Že na podlagi teh zahteva, da takoj uvedejo proti dr. Benešu preiskavo ter da ga postavijo pred sodišče.

Dosedanji češkoslovaški poslanik v Parizu Osusky je izročil predsedniku vlade Sirovemu listine, iz katerih se točno vidijo odnošaji ČSR do Francije. Po teh dokumentih je možno točno ugotoviti odgovornost vodilnih politikov pri veliki češkoslovaški državni in narodni nesreči. Osusky je izročil samo prepis svojih listin, dočim so izvirni dokumenti spravljeni v neki veliki nemški banki v Švici. Osusky tudi zahteva, da najvažnejše listine čsl. zunanjega ministrstva dvignejo in shranijo na varno kje v tujini, da bi jih prizadeti politiki ne mogli uničiti.

Novi predsednik turške republike je Izmet Ineni

zaupni sodelavec in tovariš pokojnega Ataturka

Ankara, 12. novembra. o. Kakor je takoj ob smrti bivšega predsednika Kemala Ataturka napovedovalo časopisje, je bil za novega predsednika turške republike izvoljen s 340 glasovi bivši ministrski predsednik Izmet Ineni, eden najzaupnejših sodelavcev pokojnega predsednika Kemala.

Pred včerajšnjo sejo narodne skupščine je imela turška ljudska stranka ob 10 dopoldne svojo sejo, na kateri je za kandidata postavila Izmeta Inenija. Seja narodne skupščine se je začela točno ob 11. Na govorniški oder je takoj stopil predsednik vlade Dželal Bajar in imel krajši govor, s katerim je pozval narodne poslance, naj se lotijo svoje dolžnosti in izberejo novega predsednika republike. Nato se je začelo glasovanje, ki je bilo tajno.

Novi predsednik Izmet Ineni, ki je bil 13 let predsednik turške vlade, je bil poveljnik ene izmed Kemalovih armad v času turških bojev za neodvisnost. Zastopal je Turčijo na konferenci v Laussani in vodil je tudi mnoga druga pogajanja za svojo državo. Ta preizkušeni turški državnik, vojak in zvesti sodelavec Ataturka, je danes star 58 let. Znan je kot iskren pristaš političnih načel pokojnega Ataturka.

Izvolitev Izmeta Inenija za predsednika turške republike so pozdravili s 101 topovskim strelom. Splošno prevladuje prepričanje, da bo Turčija nadaljevala notranjo in zunanjo politiko v oni smeri, ki jo je določil Kemal Ataturk.

Po običaju je ob tej priliki odstopila stara vlada. Novo vlado je sestavil Dželal Bajar. V novi vladi ni dosedanjega zunanjega ministra Ružđi Arasa in notranjega ministra Šukri Kaja. Zunanji minister je postal dosedanji pravosodni minister Karadzoglu, pravosodni minister podpredsednik narodne skupščine Ilmi Uran, notranji minister pa dr. Faidam. Vsi drugi dosedanji člani vlade so ostali na svojih mestih.

Carigrajski listi navdušeno pišejo o predlogu, da se ime turške prestolnice spremeni in da se bo od slej Ankara imenovala »Ataturk«.

Pogreb velikega ustanovitelja nove Turčiie bo prihodnjo sredo ali četrtek.

70 letnica italijanskega vladarja

Rim, 11. nov. AA. Stefani: Kralj Italije in cesar Abesinije Viktor Emanuel III. je stopil včeraj v 70. leto svojega življenja in v 38. leto svojega vladanja. Vsa Italija slavi svoj današnji dan, a povsod so izobešene zastave. Ves narod izraža globoko vdanost vladarju, ki je živi simbol moči in veličine domovine. Listi objavljajo dolge članke s slikami in poudarjajo velike vladarjeve zasluge za italijansko državo.

Sporazum med Čehi in Slovaki

glede bodočih odnošajev med obema zveznima državama in o volitvi novega predsednika republike

Praga, 12. nov. Včeraj popoldne se je sestal na sejo osrednji češkoslovaški ministrski svet, ki mu je predsedoval general Syrovy. Navzoč je bil tudi predsednik slovaške vlade Tiso in predsednik vlade Karpatske Ukrajine Vološin. Na seji so govorili o volitvi predsednika, o začasni ustavi, združitvi strank in o položaju Karpatske Ukrajine.

Po vesteh iz političnih krogov, je bil dosežen sporazum med slovaškimi in češkimi zastopniki o bodočih odnosih med obema zveznima državama.

Trdijo tudi, da je na seji ministrskega sveta bil določen kot edini kandidat za novega predsednika republike sedanji minister za zunanje zadeve dr. Chvalkovski. Volitve novega predsednika republike bodo v začetku prihodnjega tedna. Spremembe v vladi so za zdaj določene takole: Predsednik vlade bo bivši notranji minister Černy, zunanji minister bo tokrat prvič, odkar obstoja država, Slovak, verjetno dr. Krno.

Ministrski svet je dalje sklenil razpustiti vse češkoslovaške stranke. Na pobudo Slovakov bodo ustanovili enotno stranko. Dosedanji predsednik republike Sirovy bo dobil naslov maršala.

Seja ministrskega sveta se je zvečer nadaljevala.

Poleg tega trdijo da bo Slovaška dobila zelo veliko samostojnost glede lastne uprave, kakor tudi glede ustanovitve lastne vojske pod slovaškim poveljstvom. Zdi se tudi, da so Slovaki že pritrdili izvolitvi sedanjega zunanjega ministra Chvalkovskega za predsednika republike.

Praga, 12. novembra. AA. ČTK: O priliki važnih posvetovanj češkoslovaške vlade so tuji časopisi razširili razna poročila, ki ne odgovarjajo resnici. Posvetovanja vlade so bila posvečena na eni strani sedanjim administrativnim vprašanjem, na drugi strani pa vprašanjem mednarodnih pogajanj. Po včerajšnjem kratkem prekinjenju posvetovanj, je vlada ob sodelovanju političnih predstavnikov državi udanih strank nadaljevala s sejo. Istočasno so se nadaljevala ob sodelovanju političnih predstavnikov Slovaške pogajanja glede vprašanja notranje ureditve države.

Zdravstveno stanje kraljice Marije

Belgrad, 12. nov. AA. Zdravniško poročilo za 11. november 1938. Nj. Vel. kraljica je prebila noč po operaciji zelo dobro. Splošno stanje je popolnoma zadovoljivo. Temperatura 37.5, puls 94, pravilen in močan. Slabosti, ki so v zvezi z operacijo, prenaša Nj. Vel. zelo strpljivo. — Prof. dr. Clairmont, dr. Ljubomir Zdravkovič.

Kitajska vojska spet pred Kantonom

London, 12. novembra. o. Kitajsko poslaništvo poroča o sedanjem stanju kitajskih čet pri Kantonu. Kitajske čete prodirajo vzdolž železniške proge Kanton-Hankov in so po hudih bojih prispele na 14 km od Kantona. Ob reki Nanhaju na vzhodu pa so oddaljeni Kitajci od Kantona 24 km. Do sedaj so zavzeli mesto Poklo, za katerega so se japonske čete dolgo časa borile. Druge kitajske čete pa prodirajo na severovzhodu in so prispele pred mesto Tsunghua. Na tem delu bojišča Japonci popuščajo in se umikajo brez večjega odpora. Kitajski vojaški krogi zatrjujejo, da bo Kanton v najkrajšem času spet v kitajskih rokah.

Dva tihotapca so prijeli v Mariboru

Snoči so orožniki v družbi financarjev v Košakih prijeli dva dolgo zasledovana tihotapca, ki sta se znala skoro zmerom izmuzniti iz nastavljenih past. Orožniki so dobili obvestilo od svojih zaupnikov, da bo nekdo iz nočnega tovornega vlaka nekaj vrgel. Dva orožnika in osem financarjev je postavilo pri predoru v Košakih na treh mestih zasedo. Okrog 23. ure je pripeljal tovorni vlak iz Št. Ilja. Naenkrat so začeli iz vlaka deževati razni paketi. Tisti trenutek sta se pojavila tudi znana tihotapca Rudolf Šum iz Maribora in avtoizvoznik Friderik Riedl. Oba so aretirali, a v paketih so našli 837 vžigalnikov, 255 paketov igralnih kart in 37.380 kresilnih kamenčkov.

„Koroški Slovenec" piše o odpravi dvojezičnega pouka

Važne spremembe v šoli na Koroškem

Ljubljana, 12. novembra.

Zadnja številka »Koroškega Slovenca«, glasila naših rojakov v veliki Nemčiji, prinaša naslednji zanimiv članek:

Iz vseh krajev slovenskega dela Koroške nam poročajo, da se je z novim šolskim letom v elementarnih šolah ukinil začetni slovenski pouk prvega šolskega leta, da je odpravljena iz šol koroških Slovencev Maklinova začetnica, dosedanji učni pripomoček tako imenovanega utrakvističnega šolstva, in da bo latinico odslej nadomestovala izključno samo gotica. *Osnovno znanje malih slovenskih šolarčkov naj torej po teh vesteh odslej posreduje izključno samo še nemška beseda in nemška pismenka.*

Dosedanja utrakvistična šola slovenskega ozemlja je bila samo po imenu dvojezična. Koroškim Slovencem je bila gorje in zlo od svojega začetka pa do konca. Od svojega postanka do danes je bila tako imenovana utrakvistična šola koroških Slovencev samo ponemčevalnica slovenske mladine. Prav redki so primeri, da je mladinski vzgojitelj z ljubeznijo in primernim znanjem gojil dragoceni zaklad, ki so ga prinašali mali Slovenci v šolo po materni in družinski vzgoji. Le redki učitelji so slovenski mladini posredovali ljubezen do njene materne besede. Običajni pouk tako imenovane utrakvistične šole je obstojal v tem, da so drobci ljudske ali pismene slovenščine v prvem in morda še v drugem šolskem letu vzgojiteljem služili kot sredstvo za mučno vbijanje nemškega jezika v otroške glave Pogosto je slovenska materna beseda v šoli služila celo poniževanju in sramotenju slovenske narodne družine. Temu, dostojanstvu slovenskega naroda tako zelo nasprotnem duhu utrakvističnega šolstva smo koroški Slovenci od vsega začetka napovedali najostrejši boj. V zadnjih letih se je naša borba za pravično šolo poostrila končno tako, da smo morali biti celo že veseli, da se je na utrakvistični šoli vsaj še ponekod poučevala — latinica.

Stoletna naša borba za reformo utrakvističnega šolstva je z novim šolskim letom končana. V *šolah je danes ukinjena zadnja sled dvojezičnosti. Osnovno šolstvo koroških Slovencev je danes čisto nemško.* Po neuradnih vesteh, ki smo jih v tej zadevi sprejeli, je o novi šoli koroških Slovencev sklepalo učiteljstvo v svoji zvezi. Tozadeven odlok prosvetnega ministrstva ali šolske oblasti nam ni znan. Iz brezštevilnih pismenih in ustmenih pritožb naših rojakov pa sklepamo, da je nova nemška šola uvedena v vseh občinah, koder ljudstvo govori slovensko.

Slepomišenje s koroškim šolskim utrakvizmom je torej zaključeno. Za to smo narodnemu socializmu oz. narodno-socialističnim učiteljem hvaležni. Dalo bi se sklepati, da nova šola za koroške Slovence ne sme imeti več videza, da njen pouk odgovarja naravni zahtevi po upoštevanju materne govorice v šolski vzgoji. Odprava latinice v šolah pa bi ponazorovala težnjo, naj bi se otroci tudi v samouku ne privajali več slovenščini.

Odkrito povemo, da danes še dvomimo, da bi bila navedena stremljenja novega šolstva pri nas končnoveljavna. *Da bi se veliki nemški narod pokazal napram slovenskemu narodiču, ki ga ni nikdar ogrožal in je svojo lojalnost napram državi in narodu-sosedu opetovano z dejanji izpričal, tako ozkosrčnega? Da bi veliki nemški narod Slovencem odrekal, kar je njemu samemu najosnovnejša pravica?* Resnica, da bi država, ki je dostojanstvo svoje narodnosti tako visoko dvignila, prezrla dostojanstvo materne besede stotisočih Slovencev v osnovnem šolstvu, bi bila — to prostodušno izpovedujemo — kruta.

Vesti 12. novembra

Anglija bo priznala italijansko cesarstvo in zasedbo Abesinije 16. novembra, ko bo sedanji poslanik v Rimu lord Perth izročil italijanskemu kralju nove poverilnice.

Pri slovesnosti za 20 letnico premirja v Združenih državah je povsod prišlo do hudih demonstracij proti Nemčiji.

Vesti o razširitvi angleške vlade prinaša francosko časopisje in pravi, da je predsednik vlade Chamberlain ponudil bivšemu zunanjemu ministru Edenu, naj vstopi v vlado.

V Münchenu so do zdaj prijeli 1400 Judov in Judinj ter jih poslali v koncentracijska taborišča.

Francoske oblasti v Parizu z vso naglico preiskujejo zadevo glede umora nemškega diplomata von Ratha. Domnevajo, da je atentator Grünzpan bil tudi član judovske tolpe, ki je ponarejala potne liste.

Romunsko kasacijsko sodišče je zavrnilo pritožbo voditelja Železne garde Codreana zaradi sodbe vojaškega sodišča, ki je Codreanu, menda edinemu poštenemu politiku v Romuniji, določilo 10 let prisilnega dela zaradi političnega udejstvovanja.

Japonski trgovski obračun je letos prvič po dvajsetih letih aktiven.

Mehiški general Cedillo je pred meseci skušal zanetiti vstajo proti socialističnemu predsedniku Cardenasu, je na smrt zbolel v gorah blizu ameriške meje, kjer se skriva pred zasledovalci.

Delo za izpopolnitev državne obrambe je dolžnost vsega ameriškega ljudstva, če nočejo Združene države doživeti takih skušenj, kakor sta jih Francija in Anglija. Če se bo Amerika še bolj oborožila, bo mir na svetu trden. Tako govori poslanica, ki jo je izdal za 20 letnico premirja general Pershing, poveljnik ameriških čet v svetovni vojni.

O Palestini in o novih angleških načrtih glede nje, je po radiu govoril angleški minister za kolonije MacDonald.

Uradno žalovanje zaradi smrti turškega predsednika Ataturka je določila perzijska vlada.

Združene države ne bodo zaradi nemških Judov spremenile svoje zakonodaje o omejenem prisejlevanju tujcev, tako pravijo odgovorni ljudje v vladi. Skušali bodo torej Jude obesiti kakim drugim državam.

Veliko državno letalsko družbo namerava ustanoviti angleška vlada s tem, da se bosta združili obe sedanji vodilni letalski organizaciji »Imperial Airways« in »British Airways«.

Bivši angleški kralj Edvard VIII. se je včeraj sestal v Parizu s svojim bratom vojvodom Gloucesterskim, ki ima nalogo pripraviti pomiritev vojvoda Windsorskega z angleško kraljevo rodbino.

Važni sklepi za obnovitev francoskega gospodarstva bodo izšli jutri. Finančni minister Reynaud, ki jih je izdelal, bo jutri zvečer govoril po radiu ter bo te sklepe obrazložil.

Proti preganjanju Judov v Nemčiji je po radiu govoril bivši newyorški guverner Alfred Smith, ki spada med ugledne katoliške voditelje

Potres, ki so ga zaznamovale opazovalnice vsega sveta pred dvema dnevoma, je bil v neobljudenih predelih Južne Aljaske.

Trgovska pogodba med Združenimi državami in Anglijo bo v nekaj dneh pripravljena za podpis, ker so zdaj odstranili vse težave.

Angleško zunanje ministrstvo je dalo voditelju nemškega poslaništva v Berlinu Forbesu nalog, naj protestira pri nemški vladi zaradi napadov nemškega tiska, ki je obdolžil angleška opozicijska voditelja Churchila in Edena, da sta odgovorna za umor nemškega diplomata Ratha. Angleška vlada utemeljuje pritožbo z dejstvom, da nemški listi to pišejo z odobrenjem vlade, ki s svojo cenzuro vodi pisanje nemškega tiska.

Arabski narodni odbor je izdal razglas, v katerem poziva vse tujce v Palestini, naj si ne oskrbujejo legitimacij, katere so predpisali Angleži, ker jih bodo Arabci sicer imeli za svoje sovražnike.

Več zveznih držav v Mehiki je ostalo brez elektrike, ker so začeli stavkati nameščenci treh največjih elektrarn v državi.

Kongres svetovnega judovstva se bo začel čez nekaj dni v Londonu. Udeležili se ga bodo zastopniki Judov z vsega sveta.

Angleški kralj Jurij VI. je včeraj obiskal grškega kralja, ki se še vedno nudi v Londonu.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je o volitvah dejal, da je z njimi zadovoljen.

Bivšega predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša je vodstvo češkoslovaškega Rdečega križa izključilo iz organizacije.

Huda železniška nesreča pri Dupljah

Kranj, 12. nov.

Potniški vlak, ki odhaja iz Tržiča nekoliko pred 6 uro proti Ljubljani, je v Dupljah, ker so bile kretnice postavljene napačno, zavozil na stranski tir ter se zaletel v tovorni vagon. Ob istem času je šel preko stranskega tira 18 letni mesarski vajenec Zarnik Franc, doma iz Suhadol pri Kamniku, uslužben pa pri mesarju Načetu Kuharju v Dupljah. Zarnik je hotel nekemu potniku izročiti meso in je šel brez skrbi čez tir, saj mu ni moglo niti na misel priti, da bi bil utegnil vlak zaiti na ta tir. Vagon je mladega fanta prevrnil podse na tir, ker pa je bil visok, ga ni skoraj nič poškodoval. Zato pa ga je lokomotiva, ki je prišla za vagonom, zaobrnila, ga vrgla pod kolesa ter ga prerezala. Ob 8 zvečer je odšel iz Kranja pomožni vlak, ki je peljal zaostale potnike, ni pa mogel naprej, ker v Dupljah zmeda na tirih še ni bila odstranjena. S tem vlakom sta se pripeljala iz Kranja tudi g. dr. Fajdiga ter postajenačelnik Toporiš. Iz Tržiča pa je prišla sodna komisija, ki je na kraju samem ugotovila, da so nesreče krive napačno postavljene kretnice. Ko so uredili vlak, ki je stal deloma na stranskem, deloma na glavnem tiru, se je pomožni vlak ob 11 vrnil v Kranj. Pokojni Franc Zarnik je bil zelo priden in vesten, za katerim žalujejo vsi, ki so ga poznali. Njegov pogreb bo jutri, v nedeljo, s Kuharjevega doma v Dupljah, kjer leži zdaj v cvetju.

Odločen nastop proti ponemčevalcem

Madžarski jud, ki se v 18 letih ni naučil niti besedice slovenski

Maribor, 10. novembra.

Na Sladkem vrhu pri Mariji Snežnji — tik državne meje ob Muri, je velika tovarna lepenke in papirja. Obrat tovarne je last judovskih podjetnikov iz Zagreba, ravnatelj pa je v njej že 18 let neki madžarski jud. Tovarna je bila zgrajena pred vojno, velik razvoj pa je dosegla šele po prevratu, ko je dobila veliko, brezkonkurenčno tržišče v Jugoslaviji. Opremljena je z najmodernejšimi stroji ter zaposluje nekaj sto delavcev. Zanimive so narodnostne razmere v tej tovarni. Tujec, ki je prišel v podjetje, se je lahko upravičeno čudil. Mislil je, da je že na oni strani državne meje. Občevalni jezik je v tovarni absolutno nemški, mojstri in uradniki nemške narodnosti, napisi v tovarni v nemščini. Vsa okolica je dobila zaradi te tovarne tujeroden pečat, saj so tudi delavci, ki so Slovenci po redu, v teku teh 20 let vedno videli, da ima kljub temu, da žive v jugoslovanski državi, tujeroden element vse pravice in so začeli zaradi tega tudi v svojih družinah nemškutariti. Povrhu pa je bila tovarna tudi gnezdo marksizma in komunizma, kakor so to že po navadi podjetja, v katerih prevladuje judovski kapital. Sedaj pa je posegla v te idilične razmere v tovarni vendar krepka roka oblasti. Ravnatelj, ki se v 18 letih bivanja v naši državi ni mogel naučiti besedice slovenski, je dobil izgon. Njegovi zagrebški judovski prijatelji so se trudili na vse kriplje, da bi to odredbo preprečili, pa so bila njihova prizadevanja k sreči zastonj. Izgnan je tudi neki mojster — nemški državljan, ki za Slovence nikoli ni imel prijazne besede ter nas je smatral za manjvredna bitja. Trda roka je posegla v poslovanje tovarne in pokazali so se čudoviti uspehi. Še preostali inozemski uradniki in mojstri sedaj kar tekmujejo med seboj v učenju slovenskega jezika, da se tudi njim ne bi kaj takega pripetilo. Nemški napisi v tovarni so izginili, slovensko delavstvo pa je postalo samozavestneje ter se je začelo zavedati svoje narodnosti. Potrebno pa bo še ostro nadzorstvo nad takim podjetjem, da ne zapade zopet v stare razvade in da se zaščiti tu na severni meji ugled naše narodnosti in našega jezika.

Umora obtoženi Vinko Baraga oproščen

Ljubljana, 12. novembra.

Včerajšnja razprava pred velikim senatom proti posestniku Vinku Baragi iz Igevasi ob zapadni meji je trajala dobrih pet ur med splošno napetostjo in največjim zanimanjem, kajti tu je šlo za biti ali ne biti mladega človeka, ki je bil obtožen hudega zločina — umora italijanskega finančnega stražnika. Tak umor tudi naš zakon najstrožje kvalificira. Paragraf 167-II k. z. določa namreč smrtno kazen, dosmrtno ali najmanj 20-letno robijo. Vinko Baraga pa je bil, kakor smo že omenili, obtožen tudi poskušenega umora drugega italijanskega stražnika.

Vinko dokazuje nedolžnost

V spremstvu paznika, toda ne vklenjen, je stopil v dvorano št. 79 visokorasel, širokopleč in lep fant, obtoženec Vinko Baraga, ki je bil prav čedno oblečen. Po uvodnih formalnostih in po končanem branju obtožnice je sledilo zaslišanje obtoženca, ki je bilo prav kratko. Vinko je jasno, možato in odločno odgovarjal na vsa predsednikova vprašanja. Nikakor ni kriv tako hudega zločina. Navajal je v logičnih zvezah svoj alibi dokaz, kje je vse bil kritično nedeljo 23. marca 1936, ko je bil v romantični dolinici pod Lenčajevim vrhom na italijanski strani prav takole okoli poldneva ustreljen italijanski finančni stražnik Jože Manco. To nedeljo je šel z domačimi fanti v Stari trg k deseti maši, po maši je šel v Benčinovo gostilno in opoldne je bil doma na kosilu, popoldne pa v vaški Tomšičevi gostilni. »Nisem kriv!« je zatrjeval.

Glavni obremenilni priči ga razbremenjeta

Dva jetniška paznika sta nato pripeljala pred sodnike v dvorano vklenjenega Franceta Kruha, doma iz Šembij, ki je bil drzen tihotapec in je pobegnil za časa abesinske vojne v Lož, kjer je služil pri kmetih, pozneje pa se je vrnil domov v Šembije pri Knežaku. France Kruh je bil od porotnega sodišča na Reki obsojen zaradi soudeležbe pri umoru Jožeta Manca na dosmrtno robijo. Že preteklo soboto so ga bili iz Livorna pripeljali v ljubljanske zapore.

France Kruh kot priča je napravil najboljši vtis. Govoril je priprosto, brez olepšanvanja. Prav na njegovih izpovedbah v Italiji je temeljila današnja obtožba. Priča je povedal, da je bil tihotapec in da pozna nekatere Ložane le po imenih. Predsednik: »Ste večkrat tihotapili?« Priča: »Večkrat sem vodil konje čez mejo in nosil tobak. Konje sem vodil za druge, tobak pa zase. Sredi marca 1936, kolikor se spominjam, sem gnal za nekega posestnika konja čez mejo v Italijo in sem ga tam izročil kupcu.« Predsednik: »Ali je tudi obtoženec takrat gnal konje čez mejo?« Priča odločno: »Ne vem, da bi bil tudi obtoženec takrat peljal kako živino čez mejo. Nazaj grede sem se slučajno sešel z nekim neznancem, ki je potem ustrelil finančnega stražnika.« Predsednik: »Ali je bil dotičnik podoben obtožencu?« Priča: »Sličen mu je bil nekoliko. Dotičnik je bil širok ko obtoženec, toda manjše postave. Koliko je bil približno star, ne morem reči.« Predsednik: »Je bil obrit? Je imel brado?« Priča: »Brado ni nosil. Ni pa bil obrit. Z dotičnikom sva sedla v zatišje. Jedla sva kruh in sir. Prišla sta stražnika. Eden stražnikov je prvi ustrelil. Krogla je frčala mimo moje glave. Moj tovariš je nato začel streljati. Takoj prvi strel je pogodil stražnika Manca. Jaz sem se sprva preplašil. S seboj sem imel staro pištolo in sem tudi začel streljati. Po strelih sva zbežala čez mejo v Jugoslavijo. Pozneje, novembra 1936, so italijanski orožniki meni v Šembijah pištolo zaplenili.«

Predsednik ponovno: »Vprašam vas še enkrat, ali je bil obtoženec dotičnik, ki je ustrelil stražnika Manca?«

Priča kratko: »Ni bil. Ni bil.«

Predsednik mu je nato predočil prejšnje izpovedbe pred preiskovalnim sodnikom na Reki, na glavni razpravi oktobra 1937 pred reško poroto in slednjič izpoved, ki jo je bil letos podal na prošnjo ljubljanskega okrožnega sodišča na sodišču v Livornu. Predsednik ponovno: »Ali je obtoženec podoben dotičniku, ki je bil z vami?« Priča: »Ta oseba ne!«

Priča Ivan Multinello, finančni stražnik sedaj v Matuljah pri Opatiji, je kratko izpovedal, kako se je ob meji razvijal spopad. Njegovo italijansko izpoved je tolmačil šef računskega oddelka pri apelacijskem sodišču v Ljubljani g. Dekleva. Priča, prav tako obremenilna, je decidirano izjavil: »Ne morem spoznati v obtožencu ubijalca tovariša Jožeta Manca. Ni mu podoben.«

Priče za alibi-dokaz

Zaslišane so bile nato od obtoženca navedene in predlagane priče, tako Žnidaršič Janez, Mlakar Matevž, Pavlič Feliks, Kranjc Jakob, Trdan Vencelj, Mlakar Anton in Telič Matija. Vse priče so najprej splošno povedale, da so šli usodno nedeljo v Stari trg k maši. Nato so šli v gostilno.

Po končanem dokaznem postopanju so sledili govori. Drž. tožilec dr. Leon Pompe je vztrajal pri obtožbi in predlagal obsodbo v smislu kazenskih določil.

Branilec dr. Voršič je plediral za oprostitev, navajajoč glavne razbremenilne okolnosti. Obtoženec ni nikak kriminalen tip. Res so tam ljudje siromašni, toda redkokdaj je slišati iz teh krajev o kakih hudih zločinih. Potrebe silijo ljudi, da se bavijo s tihotapstvom, da vsaj tako nekaj zaslužijo. Prej je tam cvetela lesna trgovina, ljudje so dobro zaslužili. V teh krajih so ponosni fantje in vsak odkrito pove, vsak prizna, če je kaj zagrešil.

Oprostilna sodba

Predsednik g. Ivan Kralj je po kratkem posvetovanju objavil sodbo: **Obtoženec Vinko Baraga je v smislu § 280 k. z.** (zaradi pomanjkanja dokazov) **oproščen od obtožbe zaradi zločina umora in zločina poskušenega umora. Stroške kazenskega postopanja nosi državna blagajna.**

Obtoženec je bil nato izpuščen na svobodo.

Milijone je navdušil veličastni prikaz iz zgodovine Zedinjenih držav technicolor velefilm

Sadovi zemlje

Olivia de Havilland, Georg Brent

KINO MATICA tel. 21-24

Danes ob 16., 19. in 21. uri in v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri!

Filmi

Sadovi zemlje (Kino Matica). Roman »Sadovi zemlje«, ki ga v našem listu že dalj časa priobčujemo kot podlistek, teče te dni kot barvni film v kinu Matici. Režiser Kertesz, ki ga imamo še v dobrem spominu od »Poročnika indijske brigade«, je tokrat spet predstavil reprezentativno, s skrbjo in vestnostjo postavljeno delo, v katerem je svojevrsten heroični zamah, ki zna mrtvim stranem zgodovine vtisniti znamenje veličastnosti in usodne pomembnosti. Boj mirnih naseljencev, ki so iz Kalifornije napravili čudovito žitnico, deželo, po kateri se cedita med in mleko, nas zajame in pritegne z živo silo ter si vzame postopoma vse naše simpatije. V gorah nad dolino Sacramenta so odkrili zlato; mrzlica se poloti vse Amerike. Ljudje ponoré; na tisoče in tisoče mož prihaja na gore, kjer vsi streme za enim, da bi si čimprej nagrabili čim več zlata. Kdo bi se menil za mirne poljedelce v ravnini. Naj služijo svoj borni kruh. Zlato obogati v hipu, skoraj brez napora. S hidravličnimi izpiralnimi napravami trgajo zemljo, kalna voda in blato se valita na žitna polja. Njive propadajo, vse je preplavljeno. Še hujše bi rudarska družba rada zadela kmete. Ogromen jez da postaviti, da bi šlo izpiranje še hitreje in učinkovitejše izpod rok. Kmetje se pritožijo, sodišče razsodi njim v prid, družba pa noče ničesar slišati o prepovedi, ki jo je razglasilo sodišče. Med kmeti zavre, s silo hočejo pregnati rudarje. Preden pa pride do prelivanja krvi, mlad inženir, ki je spoznal kvarno in nepošteno delo rudarske družbe, razstreli jez; v hipu je vse uničeno. Veličastni prizori slede, mogočno se vali silni tok proste vode, ki na poti razdira vse, kar je bila družba postavila. V zaključni razpravi podčrta sodnik, da je najboljše in najčvrstejše ter najkoristnejše zlato — žito in zemski sadovi. Življenje, ki ga je bil pohlep vznemiril, se spet — in tokrat dokončno — vrne v mirno strugo.

V ospredju so tri sijajne figure, George Brent, Olivia de Havilland in Claude Rains. Velika množica krepkih realističnih likov tvori živo okolje. Krasni prirodni prizori delajo film še privlačnejši. »Sadovi zemlje« zaslužijo velikega obiska.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Praznika dveh Martinov še ne bosta na naših tleh kmalu izgubila svojega tradicionalnega pomena. Ta čas krščujejo vino, ta čas je mnogo govora o Martinovih goseh. Narod ima tudi svoj pregovor, ki napoveduje čez tri dni sneg, če je Martinov dan lep. Letos ni bil lep, dežja, ki se že nekaj časa napoveduje, pa tudi ni bilo. Bomo videli, kaj nam bo prinesel današnji Martin, ki je zjutraj pripeljal oblačen dan. Kakor vse kaže, bomo v kratkem dobili trajnejše slabo vreme.

Sarkofag na Ajdovščini

Na Gosposvetski cesti, v tistem delu, ki mu pravimo Ajdovščina (to je tam okrog Figovca) razkopava cesto podjetje »Gradidom« (stavbenik Ogrin). Izkopali so jarek v globino kakih dveh metrov. Pri tem je približno ob 3 popoldne neki delavec nenadoma zadel ob trd predmet. Malo je pogrebel in že je zapazil, da je udaril ob kamen, ki se je odkrhnil. Delavci so mislili, da gre najbrž za starinski kanal, zato so šli k stavbeniku Ogrinu, ki je bil k sreči ob tem času sam na Ajdovščini ter mu povedali, na kaj so pri kopanju naleteli. Stavbenik Ogrin je takoj zaslutil, za kaj gre. Zapovedal je strogo, da morajo delavci kopati čim previdnejše. Kmalu se je ugotovilo, da gre po vsem videzu za star rimski sarkofag iz peščenca. Delavec, ki je bil odkrhnil kos pokrova, je odstranil prst, pri tem pa so zagledali v sarkofagu rjave nožne kosti. Danes bodo ob prisotnosti muzejske komisije izkopali ves sarkofag. Zdi se, da bo ta sarkofag eden najboljše ohranjenih, kar jih je bilo v Ljubljani doslej že izkopanih, za kar gre v veliki meri zasluga stavbeniku Ogrinu.

Sarkofag, ki so nanj naleteli snoči, bodo dvignili danes popoldne. Ob devetih dopoldne je že prišla muzejska komisija z dr. Rajkom Ložarjem, ki je dal potrebna navodila za dviganje. Stavbenik Ogrin je organiziral delo, ki ga kopači opravljajo z največjo natančnostjo in skrbjo.

Ob tem času smo tudi zvedeli, da so delavci naleteli na podobno najdbo tudi pri kopanju za temelje nove stavbe nasproti tehnike. O tej najdbi bomo tudi še podrobneje poročali, česar zdaj ne moremo, ker bo glavno delo, ki bo pokazalo, za kaj gre, pričelo šele okrog poldneva, kakor smo zvedeli.

Ta je bil pa „tiger"!

Ljubljanska policija je aretirala mladega brezposelnega pekovskega pomočnika iz Malega Mlačevega. Možak je zadnje čase živel v Ljubljani, kjer je po hišah žagal drva. Pri tem opravku mu je končno šinila v glavo prebrisana misel. Spomnil se je, da so drva navadno zložena daleč od vasi preč, o čemer se je bil prepričal že pred časom, ko je v bližini Višnje gore nakupoval drva za nekega ljubljanskega trgovca. Kaj ko bi o priliki takole potihem, lepo, brez vednosti gospodarjev, odpeljal v Ljubljano nekaj »klafter«? Stopil je k prevozniku, ki mu je dal na razpolago tovorni avto ter se odpeljal z njim v Višnjo goro in še malo više, v gozd nad njo. S prevoznikom sta prišla nekajkrat ter sta neopaženo naložila vsega skupaj dobrih trideset kubičnih metrov drv. Prevoznik je nakladal v dobri veri, da gre vse lepo v redu; niti slutil ni, da ima opravka s prepredenim eleparjem. Fant je v Ljubljani drva lepo prodajal po 82 din za kubični meter. Končno so Višnjegorci tatvino odkrili, orožniki so stvar javili v Ljubljano, ljubljanska policija pa je napravila potrebne korake, in ni trajalo dolgo, ko so tega »lesenega trgovca« pogruntali in prijeli.

Reševalna postaja in policija

34 letni, na Dunaju rojeni Bevc Ivan, šofer pri Windischgraetzu, se je snoči v samomorilnem namenu ustrelil v Šmartnem pri Litiji. Krogla ga je zadela v bližini srca. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da poškodba ni posebno težkega značaja ter se ni bati, da bi nastopile komplikacije.

Na Mestni pristavi uslužbeni 37 letni voznik Kolenc Anton, ki stanuje v Povšetovi ulici 12, je včeraj po nesrečnem naključju prišel med vozove, ki so ga stisnili. Kolenc je dobil notranje poškodbe, ki so pa lažjega značaja, tako da je bil že po eni uri oddan iz bolnišnice v domačo oskrbo.

37 letni premogar Šimenc Ivan, doma iz Savelj št. 93, je uslužben v kurilnici državnih železnic na glavnem kolodvoru. Včeraj je po nesreči padel s tenderja ter pri tem dobil težje notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Policijska kronika danes nima zabeleženega ničesar posebnega. Zaznamovanih ima spet nekaj tatvin, med katerimi zavzemajo prvo mesto že po tradiciji seveda kolesa. Preiskava glede vloma pri g. Pezdirju zavzema širši obseg ter bo, kakor vse kaže, uspešno zaključena že do ponedeljka.

Danes ob pol 10. zvečer bo pri »Šestici« občni zbor Moto-Hermesa.

Novorojenčka je pustila v gozdu

Pred senatom treh sodnikov v Mariboru se zagovarja danes 33 letna služkinja Marija Jus iz Dolene. Dogodki, ki so jo spravili na zatožno klop so se sledeče razvijali:

Dne 3. julija t. l. sta nabirala Alojz Marinič in njegova žena v gozdu v Doleni divje češnje. Naenkrat sta zagledala pod nekim drevesom razpadajoče truplo novorojenčka. Telesce je bilo zavito v črn predpasnik in pokrito z gabrovo vejo. Poleg je ležala majhna steklenica z mlekom. Marinič in žena sta se potem skrila v grmovje ter sta oprezovala, če bo kdo prišel truplo gledat. Res se je kmalu pojavila v gozdu obtožena Marija Jus, ki pa je oba oprezovalca videla ter ju je hotela odgnati, češ, kaj delata v tujem gozdu. Nato je šla k truplu ter ga je zasipala s prstjo in travo. Marinič pa je zadevo prijavil.

Zdravnik, ki je izvršil raztelesenje malega mrlička, ni mogel ugotoviti, kako je nastopila smrt, ker je bilo truplo že v popolnem razkroju. Ugotovil pa je, da je bil otrok popolnoma donošen ter živ rojen in da je tudi živel. Morda je bilo dete zadavljeno, kar pa se ni dalo ugotoviti.

Marija Jus je nato priznala, da je ona rodila to dete, tajila pa je, da bi ga bila umorila. Bala se je staršev, ki imajo v bližini viničarijo, pa je šla rodit v gozd, kjer je otroka potem tudi pustila. Pokrila ga je, šla domov ter se odpočila, potem pa je vzela steklenico mleka ter zopet šla k otroku. Dete pa mleka ni moglo požirati. V hišo ga ni nesla iz strahu pred starši. To je hotela storiti ponoči, takrat pa ji je postalo slabo ter ni mogla iz hiše po otroka. Dete je potem ležalo vso noč zunaj v gozdu. Ko je prišla naslednjega jutra k njemu, je bilo že mrtvo. Zato ga je pustila kar tam, dne 3. julija pa je zopet prišla, da bi ga pokopala. Obtožena je sedaj zločinstva zoper življenje in telo, namerni detomor pa se ji ne da dokazati.

Razprava ob času poročila še traja.

Warren Duff — Robert Buckner: 24

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

Oče je bobnal s prsti po mizi in spet začel:

»Vem, da ti je težko, ko me slišiš, da ti govorim te reči. Tudi meni ni lahko. Stokrat rajši bi govoril s tabo o čemerkoli: o vrtu, o vremenu, o jabolkih, kar hočeš... Vse do zdaj nisem vedel, da bi ga utegnila imeti rada...«

Gledal jo je pozorno, kakor da ji hoče videti v srce in spoznati, kako so učinkovale njegove besede nanjo. Dekle pa je uporno molčalo. Zdelo se ji je, da bo ob prvi besedi, ki bi jo spregovorila, bruhnilo v jok.

Ko ni dobil odgovora, je vprašal naravnost in naglo:

»Pa menda vendar nisi tako čudna, da bi se mogla zares zaljubiti v takegale kopača zlata!«

»Sem!« je zdaj uporno, glasno in trdno priznala Serena. Še pred trenutkom se ji je zdelo, da ne bi mogla spraviti glasu čez ustnice. Zdaj pa ji je odločna beseda kar sama udarila na dan.

Polkovnik se je presedel, potem je dejal z nejevernim glasom:

»To so otročarije! Saj ne veš, kaj govoriš! Kaj bo takole dekletce vedelo o ljubezni!«

Zdaj se mu je glas spremenil in postal porogljivo zasmehljiv. Hotel se je nekaj ponorčevati, toda Serena ga je nenadno pogledala tako odločno, da mu je nasmeh brž izginil z ustnic.

Serena je bila žalostna. Žalostna, ker je oče načenjal njeno bolečino znova, pa tudi zato, ker se ji je zdaj pokazal v docela drugi luči, kakor pa ga je bila vajena gledati od majhnih nog. Do zdaj ga je poznala kot najboljšega, najprijaznejšega človeka, ki je ustregel vsaki njeni želji in skušal kar ugibati, s čim bi jo najbolj razveselil. Ona mu je vso to ljubezen in prijaznost vračala. Zdaj pa se je nenadno postavil med njo in med njeno srečo ter ji skušal očrniti človeka, katerega je imela tako rada kakor njega samega.

Ali je to mogoče? Ali je res, da ji oče ne pusti do sreče? Ali sme tako delati, zdaj ko je izgubil Lanceja?

Te in take misli so ji švigale po glavi. Za trenutek je sem pa tja pozabila, kdo sedi ob njej. Hotelo se ji je zdeti, da je ta človek tu ob njej sovražen njej in njeni sreči, človek, proti kateremu se bo morala boriti, kakor bi se borila proti komurkoli.

Potem se je spet domislila, da je greh tako misliti o očetu in ji je bilo žal. Pa jo je spet premagala drugačna misel:

Ali ji sme on, oče, delati ovire? Ali ji sme uničevati tisto, na kar je stavila svojo in Jaredovo bodočnost? Odkod ima tako pravico. Samo zaradi tega, ker ji je oče.

Te misli so jo tako zavzele, da je samo kakor iz megle slišala suha očetova navodila:

»Jaz vem, kaj je dobro in kaj je najboljše zate! Ne maram zlatokopov... Ne maram tega...«

Ni mogel končati. Sereni se je zazdelo, da ve vse, da ve dovolj... Naglo je vstala, pogledala očetu v oči in ogorčeno vzkliknila:

»Ti si ga poslal od tod. Ti si ga odslovil... Kaj si mu dejal, da je šel? Povej!«

Ferrisa je hčerkin vzklik neprijetno presenetil. Začudil se je:

»Jaz, da sem ga pregnal? Kako to misliš!«

Dekle je planilo pokoncu in vzkliknilo:

»Da ti! Ti si ga dobil, ko je oni večer odhajal. Ti si mu prepovedal priti sem, pa je odšel!«

Oče je zdaj zrasel:

»Whitney je dorasel človek in dela, kar ga je volja. Jaz nisem njegov varuh. Prosil bi te, da mi poveš, kako to misliš!«

Pri zadnjih besedah je bil njegov glas strog kakor redkokdaj. Hčerini očitki so ga zadeli, da je skoraj kričal nanjo.

Dekle je zdaj v žalosti umolknilo in pobesilo glavo. Premlada je bila, da bi bila znala očetu zares kljubovati, pa tudi prerada ga je imela. Ponižana in s skrušenim glasom je začela spraševati:

»Kaj se mu je zgodilo. Zakaj je odšel? Povej, zakaj je odšel?«

Oče je hladno in z malobrižnim glasom odgovarjal:

»Dogovorila sva se mirno in brez prepira. Pritrdil mi je na vse, kar sem mu dejal.«

Čeprav se je delal mirnega, mu je bilo v srcu le težko, ko je tako naravnost govoril reči, ki še oddaleč niso bile resnične. Bilo ga je sram, saj je venomer preganjal laž in otroke vzgajal k resnici in resničnoljubnosti, čez katero po njegovem ni bilo čednosti v življenju. Zdaj, ko je sam prestopil svoje veliko načelo, se je skušal tolažiti s tem, da dela to iz ljubezni do hčere in zaradi njene sreče. Mislil je, da bo laž pomagala, čeprav bo v začetku bolela huje kakor bi bolela resnica sama.

Toda učinek tega njegovega ravnanja je bil čisto drugačen, kakor pa je bil pričakoval.

Serena je po teh zadnjih njegovih besedah spet dvignila glavo, trmasto in ponosno, kakor je bil oče tega vajen pri sinu Lanceju in kakor je delal sam, kadar se je s kom prepiral. Dejala mu je:

»Tega ne verjamem! Lance bi tega nikdar ne bil zmožen narediti. Toliko ga pa poznam. Meni tega ne bi naredil!«

V sobo je po teh besedah legel težak molk. Oče je čutil, da se hči zaveda, da mu s temi besedami prav za prav očita laž. Laž, s katero se je pregrešil iz ljubezni do nje. Lagal je zaradi otroka in zaradi svojega načela. Rajši bi bil videl vse na svetu, kakor pa da bi mu edino hčer odpeljal za svojo človek, ki služi zlatu, ne zemlji. In Whitney je bil tak človek.

Bili so hudi trenutki. V njih se je prelamljala ljubezen med otrokom in med očetom, ki do zdaj nista poznala spora. Zdaj sta oba čutila, da se tisti lepi, brezskrbni, jasni časi odmikajo, morda za vedno.

Ta trenutek je stopil v sobo kuhar in dejal:

»Gospod, večerja je na mizi!«

Njegov prihod je pretrgal svinčeno molčanje v sobi.

Polkovnik se je zdrznil, vstal, podal Sereni roko, da bi jo odvedel k večerji. Toda dekle se mu je izvilo in reklo:

»Oprosti, ne pojdem večerjat. Nocoj ne! Moram ven!«

Naglo se je okrenila in stekla skozi vrata na vrt.

Ferris je nekaj časa stal molče in gledal za Sereno. Potem se je zbral in s prisiljeno mirnim korakom stopil v jedilnico ter sedel za mizo, za katero je bil prej dal pogrniti za dva. En stol je zdaj ostal prazen in večerja je bila podobna mrtvaški pojedini...

ENAJSTO POGLAVJE

Zmeda

Nekaj dni pozneje so lepega jutra San Francisco preplavile posebne izdaje listov, ki so v velikih oglasih naznanjali, da je cena delnicam družbe »Golden Moon« narasla. Poleg te presenetljive in nenadne vesti so listi prinašali novico, da delnice rudniške družbe »Sunset« in »Inspiration« naglo ter iz neznanih vzrokov padajo.

Od tu in tam

Precej težav povzročajo dr. Mačku, odnosno njegovemu sestavljalcu kandidatne liste dr. Šuteju, spori med posameznimi skupinami njegovih pristašev v nekaterih krajih. V Splitu se pristaši HSS niso mogli na noben način zediniti o kandidatu, dokler ni nazadnje dr. Maček odločil, da bo tam kandidiral njegov namestnik za Bosno dr. Šutej. Ker pa je ta določil namestnika, ki ni bil po godu Splitčanom, so se prepiri ponovili. Slednjič bo o tem končno odločil dr. Maček sam. Podobne razprtije so se pojavile v Osjeku. Tudi tja je poslal dr. Maček za svojega kandidata dr. Scholla. Verjetno pa je, da bo moral poslati v kak kraj še inž. Košutiča. Že star je običaj, da se za poslanske kandidate prijavljajo mnogokrat ljudje, ki nimajo nobene kvalifikacije niti upravičenosti za tako mesto.

Belgrajsko listo JRZ bo sestavil sam predsednik vlade in šef JRZ dr. Milan Stojadinovič. Tako so sklenili odborniki JRZ za področje Belgrad, Zemun in Pančevo. Znano je že, da bo prvi kandidat belgrajski župan Vlada Ilič, a poleg njega bosta med ostalimi na seznamu še predsednik združenja trgovcev ter zastopnik združenja invalidov. Nosilec JNS za isto področje pa bo predsednik poslanskega kluba JNS Ješa Protič, en odvetnik, en gostilničar, en obrtnik in upokojeni minister Pavel Matica, po rodu Hrvat.

Srebrne lisice so pobegnile iz farme na Bjelašnici blizu Sarajeva. Lastnik Moser je že nekaj let gojil te lisice zaradi dragocene kože, kar mu je prinašalo lepe denarje. Zvitorepke pa so neopazno kopale podzemski rov in pred nekaj dnevi pobegnile skozenj v svobodo. Lisice so kopale rov tako vešče, da jih oskrbovatelji nikdar niso opazili pri delu. Lastnik trpi seveda precejšnjo škodo.

Silno gosta megla je padla na Jadransko morje in onemogočila redni promet. To se dogaja že nekaj dni. Ladje morajo voziti počasi in oprezno ter prihajajo zato z velikimi zamudami v pristanišča. Pred dvema dnevoma se je v Pašmanskem prelivu zgodila nesreča, da se je jugoslovanski parnik zaletel v neko italijansko jadrnico. Parnik je posadko jadrnice vkrcal na svoj krov, a poškodovano jadrnico potegnil do Zadra, kjer jo bodo popravili.

Državni upokojenci so imeli predvčerajšnjim in včeraj svoje zborovanje v Belgradu. Prišli so zastopniki upokojenskih društev iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva, Novega Sada, Skoplja, Splita in Belgrada. Največ so razpravljali o svojih težkih razmerah in sklenili sestaviti posebno resolucijo, katero bodo potem izročili predsedniku vlade dr. Stojadinoviču. Upokojenci se nadejajo, da bo vlada v skladu s svojimi obljubami dejansko uredila tudi plače upokojencev.

Moderno vas grade na zemljišču, kjer je svoj čas stala vas Kolarec na Hrvaškem, katero je nedavno vso uničil požar. Razne prostovoljne zbirke so vrgle precej denarja, nekaj je dodala banska uprava in nekaj vlada. Več opekarn je darovalo opeko, tako da so inženirji zagrebškega Higienskega zavoda lahko izdelali načrte in takoj začeli graditi novo naselje, ki bo odgovarjalo vsem predpisom higiene in moderne udobnosti. Ko so nazadnje pogrešali avtomobilov, ki bi brezplačno prevažali material, se je na poziv v časopisih oglasilo nekaj tvrdk, ki bodo vse opeke in drugo zvozile v Kolarec.

Novo poslopje glavne pošte v Zagrebu bodo začeli graditi prihodnjo pomlad. Kredit je že zagotovljen, načrti izdelani, le še gradbeno ministrstvo jih mora odobriti. Stavba, ki bo imela tri nadstropja, bo veljala 15 milijonov dinarjev.

Nenavadna nesreča se je dogodila policaju Ivanu Čičku v Križevcih. Zjutraj je prišel iz službe in odložil svoj pas, na katerem je visel v torbici tudi samokres. Da bi nabrusil svoja britev, je vzel pas, a samokres položil na stol. Nenadejano pa je samokres padel na tla, se sprožil, krogla je zadela v brado triletno policajevo hčerko ter jo ubila. Samokres je bil še starega tipa s petelinom. Otroku je krogla prebila glavo, da je bila vsaka pomoč zaman.

Po več kot enomesečni razpravi je bila včeraj v Bjelovarju izrečena sodba 38 obtožencem, katere je državni tožilec obtožil za več umorov, ropov in drugih zločinov. Glavni obtoženec Kosak je dobil osem let robije, šest obtožencev zapor od enega do osem mesecev, ostali pa so bili oproščeni. Ker so svojo kazen prestali že v preiskovalnem zaporu, so bili vsi razen Kosaka izpuščeni. Proti odmeri kazni so se pritožili tako obsojenci kakor tudi državni tožilec.

V Skoplju je bil včeraj opoldne ubit senator Hadžiristič. Ubil ga je neki Mladen Jocič, ki je prišel k senatorju povprašat po neki zadevi, v kateri je zanj posredoval. Ker Jocič ni bil zadovoljen z Hadžirističevim odgovorom, je potegnil samokres in s prvim strelom ubil senatorja. Nato je ustrelil še proti senatorjevemu poslovodji in ga ranil, slednjič pa je ustrelil še sebe. Kakor poročajo iz Belgrada, nima umor nobenega političnega ozadja.

Dva tatiča, ki sta kradla po belgrajskih manufakturnih trgovinah, so prijeli v Belgradu. Bila sta dva elegantna mladeniča Šipov in Rupčič, ki sta znala podjetno izpeljati tatvine. V trgovini se je pojavil eden od njiju in zahteval dobro blago za obleko. Ko mu je trgovec nametal na pult več vrst blaga, je pritekel ves zasopljen v trgovino drugi in zahteval, naj mu pokažejo kaj blaga. Po navadi je trgovec pustil prvega kupca, naj si blago ogleda, sam pa je postregel drugemu. Ta čas pa je prvi izrabil priliko in ukradel kak kos. Trideset trgovin sta tatiča na tak način ogulila za kakih 150 jurjev, a blago prodajala nekemu krojaču, katerega je policija tudi prijela.

Ves muslimanski koran, ki ima nad 600 strani, se je naučil na pamet 9 letni deček Djerim Porobič iz Tešnja v Bosni. Le 9 mesecev se ga je bil učil. Zato so ga na slovesen način proglasili po muslimanskem običaju za hafiza, to je za takega, ki zna koran na izust. Proglasitev so združili z velikimi slovesnostmi.

Na strašen način si je končal življenje 33 letni zidar Ivan Trajček iz Osjeka. Pijan je prišel domov in dejal ženi, da se bo pokončal tako, kakor se pred njim še nihče ni. Žena tem njegovim besedam ni verjela. Trajček pa je šel v bližnjo trgovino in si kupil liter špirita. Nato je šel na bližnjo njivo, nabral koruzno slamo, si naredil neke vrste kolibo, jo polil s špiritom in zažgal. Vlegel se je vanjo, da je zgorel. Na njivi je pustil pismo, naj mu otroci oproste, če si je na tak način končal bedno življenje.

Razstava Božidarja Jakca

V Jakopičevem paviljonu je spet gost, in to gost, ki je med našim občinstvom izredno priljubljen ter popularen. Božidar Jakac letos proslavlja dvajsetletnico svojega plodovitega umetniškega udejstvovanja. Navada je, da umetnik za tak jubilej zbere svoje raztreseno, obširno delo ter ga predstavi v razstavi retrospektivnega značaja, ki naj bi v nekakšni zaokroženi obliki kazala bilanco tvornosti. Jakac se je temu izognil. Preveč je še živ, premnogo perspektiv se mu še odpira v bodočnosti, preveliko je njegovo veselje do novega, neutrudljivega dela, da bi se bil utegnil odločiti za kaj takega. Njegova dvajsetletnica umetniškega udejstvovanja je vsa v znamenju perečega, živega dela, spričevalo je, ki s sijajnim dokazom govori, da ta naš veliki slikar še daleč ni na vrhu, da se mu še mudi in da bo njegova umetniška pot našla svoj konec šele daleč nekje v sinji daljini. Kje je še večer vročega delavnika, dan še poldneva ni presegel!

Božidar Jakac razstavlja tokrat sto svojih del, med katerimi so pasteli, risbe in lesorezi, pa tudi olja (portreti). Vso razstavo je razdelil na poglavja »portreti, pokrajine in lesorezi«. Sto del v pičlih dveh letih! S to razstavo je Jakac dokazal prepričevalen, sijajen način, da je včasih povsem zgrešeno geslo, ki pravi, da mora kvantitetno velika produktivnost nujno škodovati kvaliteti del. Za Jakca to ne velja in o tem se lahko prepriča vsak, ki bo te dni prestopil prag Jakopičevega paviljona.

Nobenega smisla nima, da bi razpravljali o tehnični dovršenosti Jakčevega ustvarjanja. Če je to vprašanje v teku časa pri nas kak umetnik z apodiktično jasnostjo postavil izven debate in si z deli nazorno pridobil v tem popolno, enoglasno priznanje, potem si ga je prav gotovo pridobil ta naš znameniti dolenjski rojak. Zdi se, da je v tem pogledu povsod skoraj enako superioren in mojstrski. Njegove risbe odlikuje velik smisel za linijo in sijajen kompozicijski čut, prirojena vrlina. Pri lesorezih stopa v ospredje velika rutina, ki si jo je bil pridobil na drugih področjih, spretno podčrtana in preplavljena z inventivnostjo velikega umetnika, ki mu nobena panoga ne more ostati zaprta knjiga. Pri oljnatih slikah izkorišča vse prednosti te tehnike, ki dovoljuje mojstru edinstveno karakterizacijo, jasnost in živost. V pastelih se odpirajo široka polja, ki prav zaradi stoterih niansijskih možnosti dovoljujejo svobodnejšo pot domišljiji in čustvu. In ne sodimo napak, če zatrdimo, da so prav pasteli Jakčeva največja domena, dasi je doma prav za prav povsod. Njegova umetniška tvornost, ki nas na tako sijajen način sili k občudovanju in priznavanju, pa postavlja in pribija še eno dejstvo. Naše kraje je zadnje čase zajel val, ki ni nič manj smešno meritoren kot patetično samoglav: biti za vsako ceno moderen, moderen proti svojemu razvoju, moderen proti svoji potenci, moderen zato, ker je veliki svet moderen, iti preko svoje rasti za svetom in za naziranji, ki so morala po logičnem poteku priti pred nas. Jakac se po tej devizi ni pustil zapeljati. Zvesto je poslušal glas svojega hotenja, še danes riše in slika tako kakor mu veleva njegova priroda, nič čezse, ničesar ne privleče tujega, svojemu bistvu in značaju drugotnega, ne sega po veji in po sadu, ki ni vzrasel na njegovem drevesu. In vendar je velik, ker je dognan v svojem in vendar gre v popolnosti pot, ki se mu še odpira. Njegovi zadnji pasteli nam razgrinjajo nove možnosti (V času vernih duš, Jesen), nove možnosti v risbi nam razodeva njegova »Ribniška mamica«. Njegova razstava je srečni dokaz, da prava umetnost ni vezana na to strujo in na oni slog — in o tej stvari bi pri nas smel razmišljati še marsikdo, in ne bi bil zadnji, ki bi bil dolžan razmisliti o tem naš slovenski glasbenik.

Med njegove najboljše portrete spadajo ga. M. Šarabonova, ga. J. Petkova, Moj oče, srbski slikar N. Petrov in zlasti favnovsko vitalna glava dirigenta Nika Štritofa s hudomušnim nasmehom. Jakac obraze idealizira, lepe jih napravi, bolj potomcem v spomin kot sodobnikom v primerjavo. Med ozadjem, ki večidel nosi neko historično resno noto in med upodobljencem, ki kljub idealiziranju v obravnavi vzbuja in ohranja dojem krepke realističnosti, ni nasprotja, oboje veže miren, vdan nadih. Ti obrazi bodo gledali s slik z isto vedro in živo prisotnostjo skozi stoletja, ko ne bo ne o upodobljencih ne o njihovih potomcih več sledov.

Zrelemu popotniku, ki je videl vrsto dežel, zemljo v vsej njeni pestrosti, v enotnosti tako različno, se začenja — kakor pričajo zlasti letošnji pasteli — lirična nastrojenost, ki prihaja samo iz srca in pušča duh zaklenjen, odmaknjen, pomalem sprevračati v trajno čustvo velike, ganljive ljubezni, kontemplativno in refleksivno utemeljene ter poglobljene. Romar se vrača s tujih tal domov, bližje prihaja k zemlji, bolj ga priklepa nase domačnost gozdov in hiš; zdaj že veš, kako gleda naš znameniti umetnik rodno zemljo. Vsa ta polja, ti gozdovi in te hiše nosijo v sebi znamenje neke večnosti, ki ni oslonjena ne na dobre, ne na slabe dni, večnosti, ki pretraja revščino, skrbi in radosti z vedrino, ki ima v slednjem izseku odprto obetavno perspektivo k sinji bodočnosti in k nezemskemu domu. Pri nas ni krajinarja, ki bi znal v slike položiti toliko življenja, topline in nastrojenja, ki prevzema duha prav tako kot srce. Te slike bi morale viseti v slednji slovenski hiši; kakor pesmi bodo večno v mlamolu, ki bi nas morda utegnil nekega dne zadeti, govorile o naši zemlji in o naši domačnosti.

Razstava je odprta dnevno od 9 do 18. Zaključena bo 28. novembra. Največjega obiska je vredna!

Deveto kolo ligaških tekem

Še dve tekmi in prvi del ligaškega prvenstva bo zaključen. Danes že povsem točno vidimo, da bo v letošnjem jesenskem delu prvenstva prvi BSK, ki mu ne more tega nihče več odvzeti. Ni pa tako jasna slika, kdo bo zadnji. Trenutno je sicer na koncu tabele s slabšo goldiferenco Ljubljana, toda do konca prvenstva sta še vedno dve tekmi, ki jih pa igra Ljubljana na svojem domačem igrišču. Ti dve tekmi nam dajeta še mnogo upanja. Jutrišnji program je naslednji:

Ljubljana ima torej po dolgem času zopet ligaški program. Prijatelji nogometa so se morali kar cel mesec zadovoljiti samo s tekmami za prvenstvo LNP. Tudi te tekme so bile zanimive, vendar še zdaleč ne dosegajo ligaških tekem. Zato smo prepričani, da bo jutri vsa ljubljanska podžigaška družina na mestu. Ljubljana je imela s svojimi dosedanjimi potovanji mnogo stroškov in zato upravičeno tudi pričakuje, da bo jutri vsaj delno lahko odplačala dolgove, ki jih je bila sedaj prisiljena napraviti. Pa ne samo to. Jutri se nam obeta tudi lepa in zanimiva igra. Zemunska Šparta — novinec v ligi — je borbeno moštvo, ki se zna boriti tudi na tujih igriščih, kar je dobro dokazalo v Skoplju in v Varaždinu, torej v mestih, iz katerih je morala Ljubljana oditi brez pik, dočim je Šparta dobila tri pike. O jutrišnji tekmi na igrišču na Dunajski cesti, ki se začne ob 14., nimamo več dosti reči. Z zaupanjem gledamo v našo enajstorico in smo prepričani, da bomo pisali dve piki več. Igralci ne podcenjujejo svojega nasprotnika, ker vedo, da je dober, toda v svojo zmago so zaverovani popolnoma. Upajmo, da ne bo zopet kak zloben slučaj prekrižal dobrih računov.

Središče vsega zanimanja bo pa brez dvoma v Belgradu, kjer se sestanejo najboljši belgrajski in zagrebški klubi.

Ta dvojni program bo najbolj razveselil blagajnika: obeta se namreč dober »kšeft«. Prva tekma med Haškom in BSK-om se začne že ob 12.30. Več izgledov na zmago ima vsekakor domačin BSK. Druga tekma, tudi na igrišču BSKa, bo najzanimivejše srečanje. Jugoslavija je klub, ki je proti najboljšim klubom igral vedno odlično; lani je ravno Jugoslavija zagrebškim »purgerjem«, ko so bili na višku svoje moči, odvzela obe točki. Jutri bo najbrž igrala tudi z »inozemcem« Beličem, ki se je vrnil iz Švice. Če Gradjanski jutri izgubi, si s tem močno omaje svoj položaj tudi za prihodnje leto; do sedaj je namreč že izgubil tri tekme,

V Splitu bo Jedinstvo izgubilo dve točki, to je več kot gotovo. Vprašanje je le v tem, da ne bo prehude razlike. Jedinstvo je s svojimi presenečenji zaključilo v Sarajevu, kjer je igralo povsem podrejeno vlogo. Hajduk je v tej tekmi favorit.

V Varaždinu bo imel Bask s Slavijo precej opravka. Računamo pa z rahlo premočjo Baska, čeprav igra na tujem igrišču. Slavija je v krizi, sicer ne bi izgubila proti Šparti. Po poročilih iz Varaždina se njeni najboljši igralci nekaj kujajo. Sicer bomo pa videli jutri.

V Sarajevu smatramo za favorita tudi domačo Slavijo. Gradjanski iz Skoplja se bo moral najbrž potruditi, če bo hotel doseči časten rezultat. Po zmagi nad Gradjanskim iz Zagreba in po odlični igri proti Jedinstvu, se je sarajevska Slavija začela uvrščati med najnevarnejše klube, zlasti na domačem igrišču.

PRVENSTVO LNP.

Živahen je tudi program prvenstva LNP, ki se bo odvijal jutri po sporedu: Mars : Bratstvo za Kolinsko tovarno ob 9.30, Svoboda : Reka ob isti uri na igrišču Ljubljane, Kovinar : Hermes na Jesenicah ob 14.30 na igrišču Kovinarja. V Kranju ob 15. Kranj : Jadran.

V Mariboru: Železničar : Slavija ob 14.30 na igrišču Železničarja, Rapid : Mura ob isti uri na igrišču Rapida. V Čakovcu pa ob 14.30 ČSK : Maribor. — V Celju Jugoslavija : Olimp ob 13, ob 14.30 Atletiki : Celje. Obe tekmi bosta na igrišču pri »Skalni kleti«.

*

Svoboda:Reka. To bo brezdvomno ena najbolj zanimivih tekem podzveznega razreda te nedelje, ki se bo vršila ob 9.30 na igrišču Ljubljane. Svoboda goji za oko lepo tehnično igro, Reka pa igra takozvani »hura-sistem« po krilih in ima tudi v svojem trio dobre strelce. Zadnjo tekmo je Svoboda sicer nezasluženo izgubila, vendar igra to tekmo na svojem terenu in upa, da se bo s svojim pomlajenim moštvom za zadnji poraz revanžirala. Zato vabimo občinstvo, da si tekmo ogleda.

Izza naših meja

Šolstvo v Tržaški pokrajini. Po statistiki, ki je bila objavljena ob pričetku letošnjega pouka, je v Trstu in Tržaški pokrajini 33 srednjih šol, od katerih je le 9 državnih, 13 konviktov, ostale pa so zasebne. Na teh šolah je okrog 14.000 dijakov in dijakinj. Osnovnih šol in rednih tečajev je 1063 s 1000 učnimi močmi ter 30.000 učenci. Od teh je 60 otroških zavetišč, 110 večernih tečajev, 40 »kmečkih« tečajev nacionalne organizacije »Italia redenta«, 24 tečajev za industrijsko delavstvo. Nepismenost, ki je bila v tej pokrajini od nekdaj zelo majhna, je padla na 0.8 od tisoč.

Nova cerkev v Skednju. Preteklo nedeljo so v tržaškem predmestju, Skednju, blagoslovili novo cerkev. Blagoslovitev je izvršil tržaški škof msgr. Santin, svečanosti pa je poleg tega prisostvovalo mnogo ljudstva iz bližnje okolice.

V zapor zaradi tajne žganjekuhe. Finančni stražniki iz Gorice so pri preiskavi nekih domov v Bukovici našli precej žganja, ki je bilo tajno skuhano. Prijeli so zaradi tega več domačinov, in sicer Antona Rejca, Franca Uršiča in Josipa Uršiča. Vsi se bodo morali zagovarjati pred sodiščem, ker je v Italiji brez dovoljenja, ki je zvezano s plačilom precejšnjih taks, zelo strogo prepovedano.

Nova šola na Premu. Na Premu so sezidali po dolgem času novo šolsko poslopje, ki bo imelo tudi posebne prostore za otroški vrtec. Staro šolsko stavbo, ki seveda ni ustrezala več svojemu namenu, kot zahtevajo današnje potrebe, bo porabila občina. Tako so v zadnjih letih odprli v okolici Prema in Premu samem že več šol in so vsi kraji z njimi preskrbljeni, saj imajo novo šolo celo na Janeževem brdu, ki šteje komaj 19 hiš.

Vzpenjača na Sveto Goro. Listi poročajo, da je Mussolini kot prvi podpisal nekaj delnic družbe, ki ima namen zgraditi vzpenjačo na Sveto Goro pri Gorici. Vzpenjačo bodo zgradili ob cesti iz Solkana proti Kanalu in bo do cerkve dolga skoraj 2 km. Ker obišče to božjo pot letno okoli 80.000 romarjev in izletnikov, ki si ogledujejo nekdanja bojišča, smatrajo, da bo vzpenjača rentabilna, saj bo sicer dolga pot skrajšana na pet minut vožnje.

Se k umoru Zakrajškove

Celje, 11. novembra.

Štorski orožniki so danes ponovno izvedli podrobno preiskavo pri Apoloniji Sovinčevi v Žepini. Na domu so našli še precej oblek umorjene Ivanke Zakrajškove, trenčkotplašč, katerega je Sabukovšek ukradel svojemu gospodarju g. Korenu v Trbovljah, in hranilno knjižico Kmetijske posojilnice v Starem trgu. To knjižico je Sabukovšek vzel Ivanki Zakrajškovi. V knjižici je bilo 4027 din. V Žepini so na Apolonijinem domu našli pismo, ki ga je pisal Sabukovšek Ivanki Zakrajškovi. Pismo je precej obširno. V njem Sabukovšek piše Ivanki, da je po poklicu elektromonter v službi v Franciji, kjer ima dvonadstropno hišo, da je soliden mož, ki ne igra in ne pije, potoži ji, da samo malo kadi ter da išče samo dobro in pridno gospodinjo. V tem pismu jo prosi tudi za čimprejšni spodinjo. V tem pismu jo prosi tudi za čimprejšnji kjer mora nastopiti službo elektromonterja.

Danes popoldne sta prišla na grob rajne Ivanke Zakrajškove njen brat Ivan iz Rakeka in njena nečakinja iz Rajhenburga

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v °C: največja	Temperatura v °C: najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0–10	Veter (smer, jakost)	Padavine: m/m	Padavine: vrsta
Ljubljana	769·4	12·2	7·5	83	10	N_2	—	—
Maribor	769·6	10·7	5·0	80	10	0	—	—
Zagreb	770·	12·0	6·0	90	8	0	—	—
Belgrad	771·6	11·0	0·0	90	0	0	—	—
Sarajevo	772·6	9·0	-1·0	90	mgl. 10	NNE_6	—	—
Vis	770·0	12·0	7·0	80	10	SE_3	—	—
Split	770·5	17·0	11·0	70	8	NE_2	—	—
Kumbor	769·7	16·0	10·0	90	4	NNE_3	—	—
Rab	770·0	13·0	11·0	80	10	SE_3	—	—
Dubrovnik	769·2	18·0	10·0	80	8	NE_1	—	—

Vremenska napoved: Deloma oblačno, sicer pa lepo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Iz noči in ves dan je bilo oblačno s srednjimi oblaki, le popoldne med 15 in 16.30 se je nekoliko pokazalo jasno nebo. Dopoldne ob 11.05 in ob 12.35 je padlo par kapljic dežja. Popoldne od 16 dalje pa je pihal zapadni in severni veter, ki je dosegel na trenutke jačino 5.

Koledar

Danes, sobota, 12. novembra: Martin, papež.
Nedelja, 13. novembra: Stanislav.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec, Rimska cesta 29.

Prescheren: »Gedichte«, je naslov izboru najlepših Prešernovih pesmi, ki jih je v nemščino prevedla L. Novyjeva. Pesmi so izšle pred časom v luksuzni izdaji, zdaj pa so prijatelji mojstrskih prevodov dobili te pesmi v preprostejši, toda zelo okusni izdaji, na najfinejšem domačem papirju. Knjiga je ročno vezana v slogu knjižnih izdaj pred 100 leti, ko so te Prešernove pesmi nastajale. Izdala jo je Akademska založba v Ljubljani v omejenem številu 450 izvodov. Cena knjigi je 40 din in jo naročite pri založbi.

Opozarjamo na komorni koncert Ljubljanskega kvarteta, ki bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Izvajal se bo Zikov godalni kvartet, Beethovnov kvartet v e-molu in Verdijev kvartet v 6-molu. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Pomnožen tramvajski promet k Sv. Križu. Na željo občinstva je uprava električne cestne železnice uredila promet k Sv. Križu tako, da sedaj tramvaj vozi do pokopališča zjutraj od 6 do 8.20 vsakih 6 minut, torej vsak voz proge št. 2. Od 8.20 do 12 pa vozi moščanski voz k Sv. Križu samo vsakih 12 minut, torej vsak drugi voz proge, ki je obeležena s št. 2. Od 12 do 18.30 vozi spet vsak voz te proge, in od 18.30 do 21 spet vsak drugi voz, da imamo zvezo s Sv. Križem vsakih 12 minut. Od 21 do 24 pa vozi električna cestna železnica do pokopališča Sv. Križa vsake pol ure, kakor tudi sploh vsi drugi vozovi po mestu. Opozarjamo pa občinstvo, da bo po tem voznem redu vozil tramvaj k Sv. Križu le ob zadostni frekvenci, zato se pa poslužujte električne cestne železnice tudi po 21 zvečer.

Mestno zdravniško dežurno službo vrši od sobote od 8. ure zvečer do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jož. Pleteršnikova ul. št. 13, telefon št. 47.64.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek 15. t. m. ob osmih zvečer v frančiškanski dvorani skioptično predavanje **»Človek in priroda ob Sredozemskem morju«.** Ob številnih krasnih skioptičnih slikah bo predaval docent dr. Valter Bohinec. Vstopnice po 3 din v predprodaji »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Člani popust.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Sobota, 12. novembra: Potopljeni svet. Red A.
Nedelja, 13. novembra: ob 15 uri Izsiljena ženitev, Ljubezen zdravnik. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20 uri Brezov dol. Izven.
Ponedeljek, 14. novembra: zaprto.

Opera. — Začetek ob 20.

Sobota, 12. novembra: Don Kihot. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 13. novembra: ob 15 uri Grofica Marica. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20 uri Gejša. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
Ponedeljek, 14. novembra: zaprto.

Iz Laškega

Laško, 11. nov.

Jutri, 13. novembra se vrši po ranem sv. opravilu ob pol 9 velik volivni shod, na katerem bo poleg okrajnega kandidata g. prof. Mirko Bitenca govoril tudi g. minister dr. **Miha Krek.** Shod bo na župnijskem dvorišču, v primeru slabega vremena pa v nadžupni dvorani. Volivci laškega okraja: Pridite sigurno!

Odbor za gradnjo Društvenega doma v Laškem priredi veliko efektno loterijo. Glavni dobitki so: avto, motorno kolo, par volov, radijski aparat, šivalni stroj, 24 koles in polno lepih drugih dobitkov. Zanimanje za srečke je izredno veliko. Nabavite si srečke tudi vi, da vam sreča ne uide. Pišite kartico na loterijski odbor in srečke boste takoj dobili. Žrebanje bo 31. decembra 1938 v Laškem pod ržavnim nadzorstvom. Izžrebane številke bodo objavljene v časopisih.

„Slovenski Božič"

Slovenci smo dobili svojevrstno duhovno spevoigro iz samih božičnih narodnih pesmi. Izbire besedila se je lotil prof. Kuret, glasbeno obdelavo pa je izvršil prof. Mat. Tomc. Delo bo izvedljivo tudi kot oratorij. Besedilo sestoji iz samih narodnih pesmi, a je tako zbrano in izbrano, da tvori prave prizore (prihod v Betlehem, iskanje prenočišča, hlevček, pastirci). Glasbeni del je ohranil vse stare napeve na harmoniju. Delo je primerno za društvene prireditve, za šolske božičnice, za cerkvene koncerte. — Izšla bo v subskripciji za ceno 45 din. Ker mora delo čimprej iziti, je nastavljen zelo kratek subskripcijski rok (15. november). Zadošča dopisnica na naslov: Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

Od mrtvih vstala pripoveduje, kako je bilo „tam"

V bolnišnici v Noth-Middlesex je bila te dni operirana neka Kata Lindwood, stara 49 let. Operacija je bila zelo težka in je bolnici na operacijski mizi tudi prenehalo biti srce. Toda samo za nekaj trenutkov. Zdravnikom se je namreč kmalu posrečilo s pomočjo najmodernejših zdravniških pripomočkov umrlo spet priklicati k življenju. Niti zdravniki sami niso mislili, da se jim bo to posrečilo. Ko je bolnica spet oživela, so pohiteli, da z operacijo čimprej končajo. Lindwoodova pa je ostala v bolnišnici samo še nekaj tednov, nakar je popolnoma zdrava lahko odšla spet domov.

V zadnjih letih takšne operacije niso bile tako redke. Večkrat se je namreč zdravnikom že posrečilo, da so svojega pacienta, ki je na operacijski mizi izdihnil, priklicali spet v življenje, in sicer s pomočjo masaže in z vbrizgavanjem tako imenovanega adrenalina. Na ta način, ko je že smrt nastopila, so jo potem v nekaj trenutkih spet pregnali. V največ primerih je to prizadevanje trajalo kvečjemu nekaj minut. Zdravniška veda je res že daleč napredovala.

Gotovo se vsakemu vsiljuje pri tem vprašanje, kaj je vedela Kate Lindwood povedati, ko so jo spet oživili, o tem, kako je bilo na onem svetu. Povedala je približno tole:

»Prebudila sem se med operacijo točno tedaj, kakor je napovedal zdravnik. Bilo je to ravno v kritičnem trenutku. Čutila sem silne bolečine, nato pa se mi je zdelo, kakor da se je pod menoj udrlo vse. Počutila sem se silno lahko in prosto, moje misli so lahko pohitele, kamor so hotele, občutje neizmerne sreče in zadovoljstva me je obšlo. Zaželela sem, da bi smela ostati vedno v tem srečnem razpoloženju. Tam nekje iz daljave sem zaslišala godbo, čisto tiho in mehko godbo. Prej sem se vedno bala smrti, v tem trenutku pa je ta strah čisto izginil.«

Pred nekako pol letom je doživela Ellen Smith nekaj podobnega. Srce ji je za nekaj minut prenehalo biti, ko je ležala na operacijski mizi. Ker ji za operacijo niso smeli zdravniki dati narkoze, je njeno doživetje, potem ko je izgubila zavest in ji je zastalo srce, še posebno zanimivo.

»V trenutku sem občutila« — tako pripoveduje Ellen Smith —, »da se ne morem več prosto gibati. Takoj zatem se mi je zazdelo, kakor da je vse naokrog okoli mene sama sinja modrina. Dobila sem občutek, da sem postala silno lahka, prosta in kakor odrešena. Nikdar se še nisem počutila tako srečno kot v tem trenutku. Zdelo se mi je, da letim in da se v zraku tudi lahko ustavim. Zaželela sem, da bi bilo vedno tako. To je bilo nekaj nedopovedljivo lepega. Ko sem se vrnila v to življenje, sem se najprej silno prestrašila, kam sem prišla. Rajši bi bila namreč večno ostala tam in živela tako kot tistih nekaj trenutkov.«

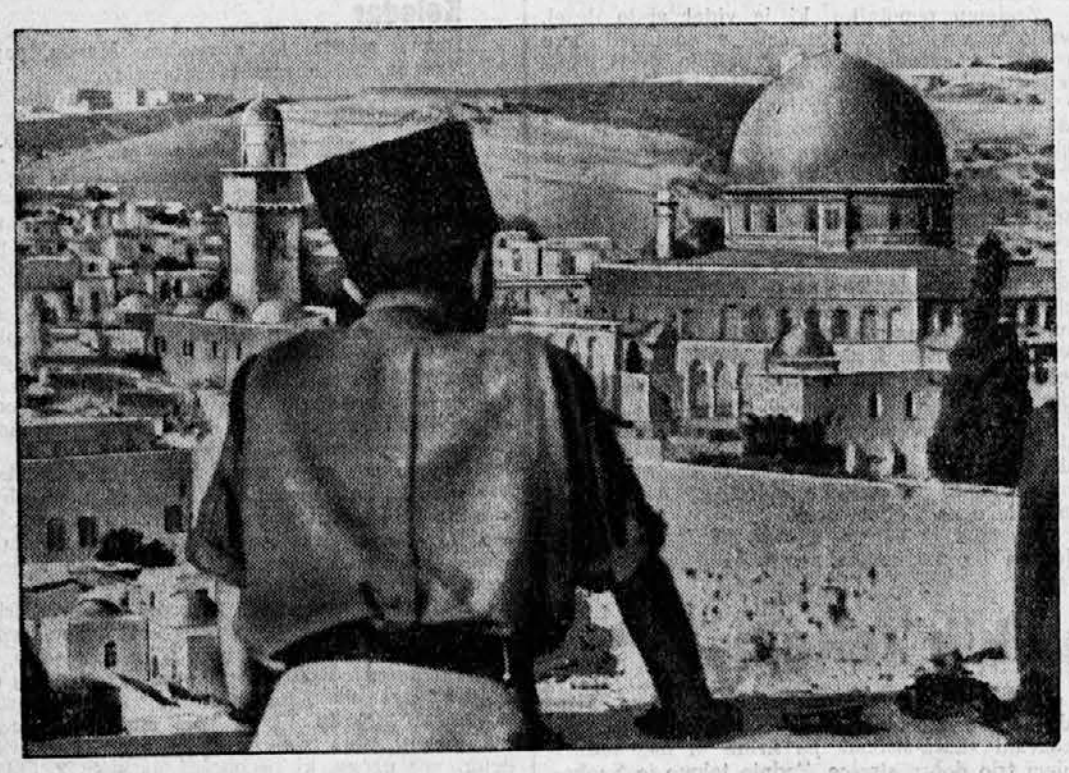

Angleški stražnik v Jeruzalemu, ki s preglednega vzvišenega mesta opravlja svojo službo. V ozadju desno Omarjeva mošeja, drugo največje mohamedansko svetišče.

Sam zažgal srečko, ki je zadela milijon

Pred nekaj dnevi je bil v Franciji tudi po radiu objavljen izid žrebanja državne loterije. Tisoči in tisoči so čakali na trenutek, ko jim bo sreča prinesla za tako majhen denar morda cel milijon frankov. Z vso nestrpnostjo so tisti večer sedeli pri radiu vsi oni, ki so kupili srečke drž. loterije in ki so računali, da se jih bo sreča vsaj nekoliko spomnila. Ko je nekdo tako sedel pri svojem radiu in z vso napetostjo pričakoval, kdaj bo napovedovalec razglasil, da je prav njegova srečka zadela, je stopil v sobo njegov prijatelj in se začel celo norčevati iz njega, češ da je še on tako neumen, da misli na kak dobitek, ko so vendar takšni srečniki tako redki. Res je pripravil svojega prijatelja do tega, da je v jezi raztrgal svojo srečko in tako enkrat za vselej pokopal svoje upanje, da bi kaj zadel. Na kosce raztrgano srečko pa je nato še vrgel na ogenj. Čim pa je to storil, je radio ravno razglasil, da je njegova srečka zadela. Lahko si mislite, kako je bilo možu v tem trenutku pri srcu. Najrajši bi bil pošteno obračunal še s svojim, prej dosti večjim prijateljem, ki mu je tako brez pomisleka zapravil težke denarje. Srečka je namreč zadela — cel milijon.

Radiopostaja na truplih kitov

Iz najrazličnejših radiooddajnih postaj poslušamo vsak dan poročila. Pri tem poslušanju prav gotovo nihče niti malo ne razmišlja o tem, kakšne so te radio-oddajne postaje, kako in na čem so zgrajene in podobno. V kratkem pa bodo radioposlušalci, če bodo imeli srečo, lahko poslušali poročila, ki jih bo oddajala čisto svojevrstno zgrajena postaja v Antarktiki, v pokrajini okoli južnega tečaja. Tam se mudi namreč številna nemška in polarna odprava, ki raziskuje te kraje. Tu je med drugim svojim opravkom nalovila tudi večje število kitov. Na njihovih truplih je zdaj postavila zasilno radiooddajno postajo, ki bo v kratkem »spregovorila«. Ta zanimiva postaja plava za ladjo. Ladja namreč vleče za seboj vjete kite.

Zahtevajte povsod naš list!

Najmlajši Mussolinijev sin in Gina Ruberti, ki sta se pred kratkim poročila.

Pozabljeno Buddhovo svetišče na Ceylonu

ki ga nenavadne kače stražijo že celih 900 let

Na Ceylonu že kar nič več ne velja za kakšno posebnost, če se tamkajšnjim ljudem, ali pa morda tujim znanstvenim odpravam, posreči najti razvaline ali pa vsaj kake druge sledove nekdanjega svetišča. Teh so na tem južnoazijskem otoku našli že nešteto. Nekaj posebnega pa so zadnjič odkrili v južnem delu Ceylona pri naselbini Ablantota. Odkrili so, da je na tem kraju stalo svetišče, staro okoli 900 let. Posebnost tega templja je še v tem, da je bilo obdano s svojevrstno stražo, namreč s kačami.

Neki menih je našel star rokopis, napisan na palminih listih. Iz tega besedila se je dalo razbrati, da je v nekdanjih časih moral tod stati budistični tempel. Kakor rečeno, so bili ti rokopisi stari najmanj 900 let. Že več kot 100 let tamkajšnji ljudje sploh niso pomislili na to, da bi morda utegnilo tu nekoč stati kakšno svetišče. Nekaj sledov za njim pa je vendarle še ostalo in jih zob časa le ni mogel uničiti. Omenjeni menih si je pri vladi izposloval dovoljenje, da sme raziskovati ta kraj, da bi ugotovil, kje točno je stalo ono svetišče, ki mu ga je napovedal najdeni rokopis na palminih listih.

To znanstveno raziskovanje ni bilo kar tako brez pomena. V rokopisu je stalo, da so tedaj imeli tod kače, takšne, kakršnih sicer na Ceylonu ni nikjer. Ta kače — tako pravi rokopis — so bile silno nevarne, prave strupene roparice. Bili so to pravi čuvarji svetišča. Vanj je mogel samo tisti, ki je nosil usnjato obleko do pasu. Člani sedanje ekspedicije so se iz previdnosti tudi oblekli v takšno obleko, kajti, kdo ve, če te nevarne kače ne žive morda še danes na onem kraju, kjer je stalo nekoč svetišče.

Kače so se vgnezdile v Buddhovem naroč u

Udeleženci te znanstvene odprave so več kot tri mesece že raziskovali tamkajšnje pokrajine in stikali za nekdanjim svojevrstnim budističnim svetiščem. Njihov trud pa je bil bogato poplačan. Prišli so končno v neko dolinico, vso poraščeno s pragozdom. Iznad dreves se je dvigala kupola. Stopili so bliže in brž ugotovili, da je tam še danes vse polno kač, kakršnih drugod ni nikjer na Ceylonu. Kako so se mogle te kače tod ohraniti toliko stoletij, danes še ni dognano. Obešajo se po drevesih, hranijo se s ptiči ali ptičjimi jajci. Pripravljale so se tudi že na to, kako bodo napadle omenjeno ekspedicijo. Raziskovalci so bili dobro oblečeni v usnje in so lahko brez strahu nadaljevali pot proti svetišču.

Zgradba tega svetišča je bila že čisto v razvalinah. Vrata so bila močno zaprta. Odpiral jih že stoletja ni nihče. Menihi in njihovi spremljevalci so imeli dosti opravka, preden se jim je posrečilo, da so jih odprli. Notranjost svetišča je bila še vedno skoraj prav tako blesteča kot nekdaj, pred najmanj devetimi stoletji. Svetišče je bilo zgrajeno popolnoma simetrično in nadvse bogato okrašeno. Podoba Buddhe je bila 6 m visoka in zares umetniško delo. V stopnice so bili vdelani dragi kamni, v kamenitih posodah pa so bile ohranjene relikvije.

Zares svojevrstno čudo je to, toliko stoletij zapuščeno svetišče. Podobnega do danes še niso odkrili nikjer. Ptiči gnezdijo v razvalinah in vse povsod okoli svetišča so si kače poiskale svoja skrivališča. Gnezdo kač so našli celo v naročju Buddhovega kipa.

Ni še prav nič znanega, kaj se je moralo zgoditi s tem svetiščem v davni preteklosti, da je ostalo zapuščeno. Zdaj se prizadevajo, kako bi ga obnovili, prav v takšni obliki kot je bilo tedaj. Bodo pa s tem velike težave, ker je svetišče precej od rok. Kače, ki od tedanjih časov še vedno žive tod, ogrožajo vso okolico in predstavljajo veliko nevarnost za bližnje prebivalstvo. To je moral okusiti tudi nek član omenjene znanstvene odprave, ki ga je kača kljub temu, da je bil precej dobro zavarovan, pičila in je na posledicah strupenega pika še isti dan umrl.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 12. novembra: 12.00 Plošče veselo v venček hitijo, vsakemu mnogo zabave želijo — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Plošče veselo v venček hitijo, vsakemu mnogo zabave želijo — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih. b) gdč. Manica Komanova — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust (igra Radij. orkester) — 18.40 Gorjuše in Gorjušci (g. dr. Jože Rus) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Nikola Djurković, prvi srbski moderni komponist (dr. Mihovil Tomandl) — 19.50 Beseda k prazniku — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Dolenjsko Martinovanje. Napisal Jože Dular, izv. člani rad. igral. družine in Fantje na vasi — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec tedna igra Radij. orkester.

Drugi programi

Sobota, 12. novembra: Belgrad: 20 Pisan večer. 22.15 Zabavni koncert — *Zagreb:* 20 Folklorna ura, 20.30 Kmečki zbor, 21 Zabavni koncert, 22.20 Plesna glasba — *Sofija:* 19 Mandoline, 19.30 Vokalni koncert, 20 Violina, 21.45 Plesna in narodna glasba — *Varšava:* 19.15 Lahka glasba, 21 Glasbeni humor in satira — *Budimpešta:* 19.30 Igra, 22 Plošče, 22.40 Operni orkester — *Trst-Milan:* 21 Puccinijeva opera »Madame Butterfly« — *Rim-Bari:* 21 Igra, 22 Violončelo, 22.30 Ritmična glasba — *Dunaj:* 20.10 Opereta »Zakleti grad«, 22.45 Orkestralni koncert — *Hamburg:* 20.10 Filmska glasba.

Avtomobilist (ki se je k mehaniku pripeljal kar skozi zid delavnice). »Ravno prav, sem bil itak namenjen k vam zaradi zavore.«

»Zakaj ste pa stol vrgli v ženo?«
»Ker mi je bila miza predaleč!«

Hervey Allen: 118

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»Mati božja!« je zavpil Ferdinando. »Top za pozdrav! Petfuntnik — Gallego ga je spravil demontiranega v skladišču.«

Že so spet zaslišali topiček, a nad njimi je nastalo glasno hrešČanje, kateremu je takoj nato sledil strahovit tresk. Zgornja stopnica se je odtrgala in zgrmela na krov. Na gričku pa so razgrajali od navdušenja.

»Vsi v kritje!« je zakričal Antonio. Ni imelo nobenega smisla izpostavljati ljudi v nevarnost. »V temi,« je dajal Ferdinandu, »je zelo verjetno, da nas ne bodo več zadeli.«

»To že, toda mi jih tudi ne bomo mogli videti. Od tukajle ste vi na svojem položaju ravno pokriti zaradi lope.«

Postavili so se z Ali Bongom poleg svojih majhnih topov. »Streljajte kar skozi streho!« je predlagal Ferdinando.

»Ne, to bo šlo točno nad njimi v stran. Morali bi imeti možnar, da bi jih od tukajle zadeli.«

Spet je priletel strel, se zaprašil v vodo in poskočil preko dvojambornika. »Eden zraven, ki je trezen,« je rekel Jaumee, ki se je v tem trenutku s precejšnjim ravnodušjem postavil k prepadeni mali skupini. Smejali so se po sili.

»Kaj naj storimo, Jaumee?«

»Počakajmo dneva,« je zabrundal lakonično pilot, se zavil v svojo odejo in se zakotalil v pred vetri zavarovano stran ob barikadi.

Streljanje je trajalo še nekaj časa, nato pa je prenehalo. »Še ura do jutra,« je dejal Antonio.

»Nekoliko več, gospod,« je odvrnil Ferdinando.

Komaj, da je to zgovoril, že je razburjen skočil pokonci. Oranžnordeča luč je zaplamtela ob pristaniškem nasipu.

»Zažgali so hišico za čolne — smodnik!« Visoki rumeni plamen je siknil skozi slamo, vrgel sij na vodo, da je »Ariostatica« stala jasno očrtana od sence. Naenkrat so udarili plameni na vse strani iz te lope. Ogenj je zajel sod tera in se razlil med plapolajoče zublje. Vsa pristaniška kotlina je migotala v ubijajoči svetlobi.

»Dvigni sidro, Juan!« je vpil Antonio. Neverjetno je bilo, da se streljanje iz obale sem še ni nanovo začelo.

»Še bolj svetlo hočejo imeti,« je rekel Ferdinando. Kakor za odgovor so zaslišali topovski pok. Bil je razburljiv trenutek, preden je začelo delovati dvigalo z vretenom. Nato so slišali, kako se je škripajoče drsala veriga sidra. Iz grička je odgovorilo divje tuljenje. Iz gorečih lop so udarili plameni še višje. Že je gorela polovica kočice v plamenih. Prasketanje in cvrčanje ognja je udarjalo preko vode, a tropa isker se je zakadila proti nebu.

Naenkrat so se široka lesena vrata na stežaj odprla proti reki, a nekaj monarjev je steklo naprej ter začelo z muškétami streljati proti dvojamborniku. Merili so na ljudi pri vretenu. Levo in desno so pljuskale krogle. Tam gori v lopi pa se je zrušilo bruno in buhnilo v zrak cel vodomet isker.

Antonio je zapustil vreteno in stekel k Ali Bongu, da bi mu pomagal pri topu. Medtem ko je tekel proti krnu, je čez rame gledal proti obrežju. Skozi vrata barake so pravkar prišli še drugi mornarji in valili pred seboj petfuntnik.

»Allah, allah!« je zavpil Ali Bongo. Basal je vsebino nekega zaboja z mešanimi železnimi kosci kar na slepo kot naboj v topove: bakrene zaponke, medene kroglice, nože in majhno lajno.

Antonio je naravnal iskalo točno na odprta vrata. Mornarji so tamkaj stopali skupaj v gosto trumo in se zbrali okrog malega topa, da so bili kakor gibajoča se črna culica ljudi v krasnem siju ognja. Tokrat je bila prižigalnica pripravljena. Nato je zapiskal...

Iz ladje in iz obrežja sta isti trenutek spregovorila oba topa. Z barikade na dvojamborniku so zaropotale trske. Antonio je začutil sikanje krogle, ki je zletela mimo, toda njegove oči so bile uprte samo na ognjeno igro na obrežju.

Val verižnih členkov železnega sečja in kroglic je ljudi pri vratni odprtini pomedel prav tako, kakor sikajoča ostrina kose. Slišati ni bilo ničesar razen prasketanja ognja. Oni na ladji so stali kot prikovani in strmeli tja čez. Rdeča roka je mahnila iz lope proti nebu, zadonel je grom, nato bobnenje. tuljenje in tresk: lopa je zletela v zrak.

Pri neznosnem blesku eksplozije smodnika je videl Antonio vso Gallegovo naselbino kakor pokrajino ob nevihti. Razprostranjene lope z motno temnimi palmami, ki so se sklanjale čeznje, gospodarjevo hišo z odprtimi vrati ter črni grič, pokrit s pragozdom.

S sprednjega dela »Ariostatice« so začuli glas brata Francoisa, ki je molil molitve za mrtve. Nato je plusknilo nekaj v vodo. Antonio se je obrnil in šel v spodnje prostore.

DEVETINTRIDESETO POGLAVJE

Razgled z Gallegovine

S predzidka »prestolnice«, kakor so imenovali Gallegovo gosposko hišo, se je razprostiral razgled daleč naokoli. Hiša je stala dosti visoko, da je dovoljevala pogled čez najvišje vrhove dreves obrežnega pragozda prav tja daleč na prostrano ravan za gozdom. Proti večeru se je videlo sonce, kako se je bleščalo na daljni srebrni gladini Atlantika, ki se je na zahodu strnil z obzorjem. Tudi je stala Gallegovina dosti visoko, da je ponoči srkala morske sapice. Le zaradi tega so mogli belci v njej zdržati.

Po reki navzgor so stale na koščku peščene obale na nižjem otoku hišice Bangalanga. Čez dan so se videli dolgi ribiški čolniči v urejeni vrsti na pesku, a ponoči so plapolali in migotali ognji domačinov skozi rečno meglo. Nad strehe v Bangalangu, v daljavi pet ali šest milj, sta moleli navzgor raztegnjeni iz rečne zajede ograda za sužnje, last upraviteljstva Mongo Toma, in belo pobeljena hiša. Že z malim daljnogledom se je moglo natančno videti z Gallegovine, kako sužnji pridno delajo v Mongovih lepo urejenih nasadih manioka. Seveda se je v ostalem vidni svet zaključeval vse okrog z gozdom.

Gallegovina je bila v mnogih ozirih zelo prijetno bivališče. Vgnezdila se je med gričke prav na točko, kjer je končno veljavno zapustila ležečo visoko planjavo in se zlila v nižavje. Krajina se je dvignila od reke navzgor v treh stopnjah, ki so se med seboj vidno razločevale. Spodaj vzdolž obrežja so ležala na približno 100 jardov široki ploščadi pristajališča, ki so se nanje priključevale lope in skladišča ter prostrani prostor z barakami, odnosno ograda za sužnje, ki je zavzemala precejšen prostor. Od tu se je začel griček precej strmo dvigati do ravnega podkvi podobnega obronka, ki je obsegal približno šestdeset do sedemdeset juter plodne črne orne zemlje. Če se je človek povzpel od tu navzgor, je dosegel po precej pohlevnih pobočjih greben majhnega gričevja.

Tukaj zgoraj se je začelo gozdnato goščavje visoke planote, ki se je raztegala proti vzhodu do neskončnosti. Leto za letom pa so prihajale od tam arabske karavane s človeškim in drugim blagom in te so šele naredile iz Gallegovine važen trg, kakor je bil.

Kmalu po prevzemu si je Antonio zgradil nov sedež. Stari, v katerem je sedaj stanoval Ferdinando, je stal tesno pod grebenom prve višine ter je imel stene iz gline in šibikovine ter s streho iz palmovih listov. Deževna doba, ki jo je prestal pod to streho, iz katere je rosilo, ter številni mučni doživljaji z belimi in rdečimi mravljami, so Antonia pripravili do prepričanja, da je nujno treba zgraditi boljše prebivališče.

Delovne moči niso na tej žitni obali igrale nobene vloge. Sužnji, ki so jih sicer pustili zaprte v barakah, so morali takoj spet na delo, čim je prvega novembra po Antonievem prihodu nastopil suhi letni čas. Medtem si je Antonio nabral številne izkušnje glede zemlje. Ko je tako v poznih popoldanskih urah sedel na verandi svojega novega prebivališča in pregledoval svoje zemlje, si je lahko dejal, da se je kot novinec vse in v vsem s položajem dobro seznanil.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: inž. Jože Sodja. Urednik: Jože Košiček.